

Nuttig werk voor elke Amsterdammer

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	4
Werk dat blijft liggen en volwaardige beloning voor volwaardig werk	5
Voorstel Amsterdamse Werkbedrijf	7
Financiering	9
Doelgroep	10
Uitvoering Amsterdamse Werkbedrijf	11
Aanvullende mogelijkheden voor een beter re-integratiebeleid	11
Het Amsterdamse Werkbedrijf doorgerekend	13

Samenvatting

De vraag hoe mensen weer aan het werk geholpen kunnen worden is een actueel thema. Flinke taal van politici over “Work First”; werken met behoud van uitkering, en allerlei varianten daarop, overheerst daarbij. Een vernietigend rapport¹ van de Amsterdamse Rekenkamer in 2007 liet zien dat de pogingen tot re-integratie in Amsterdam slechts voor 3% succesvol waren en de korte opleving in 2008 was toe te schrijven aan de toen nog aantrekkende economie. Maar op dit moment zijn we weer terug bij af en de groep langdurig werklozen blijft aan de kant staan.

Bijstandsgerechtigden hebben veelal te maken met commerciële re-integratiebedrijven waar ze trajecten moeten volgen naar werk, maar waarvan de resultaten bitter tegenvallen. In de laatste rapportage van de Dienst Werk en Inkomen (DWI) over het 4^e kwartaal 2009 bleek dat de motivatie bij mensen aan de onderkant van de DWI-ladder alleen maar was afgenomen omdat men van traject naar traject werd gesleept zonder ooit uitzicht op een reguliere baan.

Tegelijkertijd zien we dat er veel werk is wegbezuinigd in bijvoorbeeld het onderwijs, we zien een afname van het aantal toezichthouders, we zien vervuilde straten, pleinen en parken en sportverenigingen die behoefte hebben aan ondersteuning. Er is heel veel nuttig werk te doen in Amsterdam waarmee de stad leefbaarder wordt.

De SP vindt dat bijstandsgerechtigden zoveel mogelijk aan het werk geholpen zouden moeten worden, maar kiest daarvoor een andere insteek dan andere partijen. De Amsterdamse SP-fractie kiest voor een ander beleid dat effectief en sociaal aanvaardbaar is.

Uitgangspunten:

- 1. Het doel is dat zoveel mogelijk werkzoekenden in Amsterdam op een zinvolle manier aan de slag kunnen**
- 2. Al het werk, alle taken die er zijn in de stad en die kunnen bijdragen aan de leefbaarheid van de stad moeten ook daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden.**
- 3. Het extra werk voorkomt een gat in het CV, zorgt voor werkervaring en vereenvoudigd doorstroming naar een reguliere baan.**
- 4. Voor volwaardig werk moet een volwaardig loon betaald worden.**

Om dat te realiseren stelt de SP voor de DWI om te vormen tot het Amsterdamse Werkbedrijf. Bijstandsgerechtigden komen, als zij geen regulier werk kunnen verkrijgen en daartoe in staat zijn, voor minimaal het minimumloon in dienst van het Werkbedrijf. Ze kunnen bij bedrijven, instellingen en gemeentelijke diensten in de stad werk verrichten. Daarnaast is het mogelijk op de persoon gerichte opleiding- en scholingsactiviteiten te volgen. Door het anders benutten van diverse bestaande budgetten kan dit uitgevoerd worden. De SP is van mening dat dit effectiever en socialer is dan projecten waarbij mensen met behoud van uitkering (en dus onder het minimumloon) volwaardig werk moeten doen zonder uitzicht op een betaalde baan.

¹ Rapport Rekenkamer Amsterdam 2007. *Re-integratie. Begeleiding van bijstand naar werk.*

Verder stelt de SP voor:

- Minder en selectiever gebruik van re-integratiebedrijven (alleen nog voor heel specifieke doelgroepen)
- Om van de nog bestaande ID-banen (vroegere “Melkertbanen”) banen binnen het Werkbedrijf te maken
- Herstel van de Sociale Werkvoorziening voor de WSW-doelgroep
- Beroepsgerichte scholing en opleiding
- Meer maatwerk leveren aan de betrokkenen zelf, dwz niet via de computer, maar proberen aan te sluiten bij de wensen, mogelijkheden en competenties van de bijstandsgerechtigde.
- Bedrijven extra stimuleren om Amsterdamse werklozen in dienst te nemen via afspraken daarover in aanbestedingsvoorwaarden (Contract Compliance), loonkostensubsidie of door tijdelijke aanvullende regelingen als opstap naar de arbeidsmarkt.

Inleiding

Deze nota laat zien hoe de SP bijstandsgerechtigden zoveel mogelijk actief wil begeleiden naar werk. Veel Amsterdammers staan aan de kant. Door het huidige werkgelegenheidsbeleid kunnen veel mensen niet volwaardig participeren.

Gemeenten hebben maar een beperkte invloed op de werkgelegenheid in de stad. Over economische hoog- of laagconjunctuur, over beslissingen in directiekamers om bedrijven te verplaatsen naar lage-lonen-landen, heeft de gemeente hoegenaamd niets te zeggen. Toch kan en moet de gemeente Amsterdam invloed uitoefenen om er voor de vele werklozen in de stad uit te halen wat er in zit. Door zoveel mogelijk werkgelegenheid naar de regio te halen of in ieder geval te behouden. Dat is heel belangrijk, maar daar gaat deze nota niet over. Amsterdam zou ook veel actiever en creatiever moeten zijn op het gebied van de scholing richting regulier werk. Dat is immers ook voor bedrijven en instellingen een belangrijke vestigingsfactor. Ook dat is heel belangrijk, maar ook daar gaat deze nota niet over.

Het huidige beleid

Bij invoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB) per 1 januari 2004 veranderde de verantwoordelijkheden voor gemeenten. Zo ook voor de gemeente Amsterdam. Dat betekende in Amsterdam dat miljoenen euro's uit het zogenaamde werkdeel werden besteed aan commerciële re-integratiebedrijven (RIB's). De resultaten daarvan zijn, als het gaat om blijvend werk, bedroevend. Volgens een rapport van de Rekenkamer Amsterdam uit 2007 leidt de inzet van re-integratietrajecten maar voor 3% tot uitstroom naar regulier werk. Tegelijkertijd worden de oude werkgelegenheidsinstrumenten, zoals de ID-banen (vergelijkbaar met de vroegere Melkertbanen) afgebouwd en gestopt.

Wij hebben niet de illusie dat wij alle werklozen met ons plan aan structureel, regulier werk kunnen helpen. De invloed van de gemeente op economische factoren is beperkt. Bovendien hebben we in Amsterdam te maken met veel bijstandsgerechtigden voor wie het vinden van werk ontzettend moeilijk is, door gebrek aan opleiding, problemen met gezondheid en sociale problematiek. Toch – of misschien wel daarom – denken wij betere resultaten te kunnen bereiken met ons voorgestelde plan. Ook voormalig staatssecretaris Klijnsma deed eind 2009 de uitspraak dat we weer toe moeten naar een vorm van gesubsidieerde arbeid als we de langdurig werklozen nog een kans willen geven op een beter

bestaan. Zij zei: "Ik wil bezien hoe we mensen die het niet helemaal op eigen kracht kunnen, tot aan hun pensioen perspectief kunnen bieden".

Wij hebben het in deze notitie in eerste instantie alleen over werklozen die via de gemeente een uitkering krijgen en niet over uitkeringsgerechtigden die via het UWV/CWI andere uitkeringen ontvangen. Dit omdat de gemeente eerst voor bijstandsgerechtigden verantwoordelijk is. En daarbij komt dat de financiering van onze plannen in belangrijke mate afhankelijk is van het bespaarde geld op de uitkeringen vanuit de gemeente. In de toekomst is uitbreiding zeker niet uitgesloten voor de doelgroepen van het UWV om één gemeenschappelijk instrument te hebben voor langdurig werkzoekenden. Ook Wajongers zouden een goede plek kunnen vinden bij het Amsterdamse Werkbedrijf. Het UWV kan hiervoor dan een kostendekkende inleenvergoeding betalen.

Werk dat blijft liggen en volwaardige beloning voor volwaardig werk

Onze uitgangspunten:

1. Het doel is dat zoveel mogelijk werkzoekenden in Amsterdam op een zinvolle en gelijkwaardige manier duurzaam aan de slag kunnen
2. Al het werk, alle taken die er zijn in de stad moeten ook daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden.
3. Het extra werk voorkomt een gat in het CV, zorgt voor werkervaring en vereenvoudigd doorstroming naar een reguliere baan
4. Voor volwaardig werk moet een volwaardig loon betaald worden.

De gemeente zelf kan een belangrijke rol spelen als het gaat om werkgelegenheid. Het kost burgers in deze stad weinig moeite om een groot aantal werkzaamheden op te noemen die binnen Amsterdam aangepakt moeten worden. Dat is allemaal werk en doorgaans ook het soort werk dat goed aansluit bij de capaciteiten van de grote groep werkzoekenden die de gemeente Amsterdam heeft.

Er moet dan ook een inventarisatie komen van alle taken in de stad en de rol van de gemeente hierbij. Daarbij moet de gemeente bij het begrip "werk" aan meer denken dan aan de beschikbare banen op de arbeidsmarkt. De vraag naar het verrichten van werk binnen de gemeente Amsterdam is namelijk veel groter dan de openstaande vacatures van bedrijven en instellingen en binnen de gemeentelijke diensten.

Volwaardig loon voor volwaardig werk

Het College laat nu ook zulk werk door uitkeringsgerechtigden doen, maar het gaat daarbij echter steeds om werk met behoud van uitkering. Zoals bij 'Work First' waarbij mensen simpel werk moeten uitvoeren voor hun uitkering. Dat betekent in de meeste gevallen betaling ver onder het minimumloon. Dat geldt ook voor het laatste bedenkfel de 'Blijf aan de Bal'-banen voor nieuwe werklozen. De SP is hier tegen. Werken met behoud van uitkering betekent natuurlijk ook behoud van armoede. Mensen in de bijstand zijn niet minder dan andere mensen. Gelijk werk moet dus gelijk betaald worden. De stadswacht of werknemer in een vleesbedrijf (beiden zijn voorbeelden uit de praktijk) die hetzelfde werk doet als een collega, dient ook gelijk betaald te worden. Het minimumloon in Nederland is het resultaat van tientallen jaren strijd van mensen, vakbonden en sociale bewegingen. Dit mag niet sluipenderwijs ondermijnd worden door steeds meer projecten met werken met behoud van uitkering.

De huidige ID-werkers in Amsterdam moeten grotendeels vertrekken om plaats te maken voor mensen die hetzelfde werk moeten doen met behoud van uitkering (participatiebanen). Wij willen niet dat de banen bij het Werkbedrijf banen verdringen op de reguliere arbeidsmarkt, want het gaat om werk wat nu blijft liggen. Het doel is niet dat mensen definitief op de plek waar ze terecht komen blijven werken (zoals bij de Melkertbanen), maar dat ze naar verloop van tijd doorstromen naar regulier werk. Wij willen voorkomen dat mensen een dusdanig gat hebben in hun CV dat ze nooit meer een reguliere baan kunnen krijgen. Een ander belangrijk aspect van volwaardig loon voor volwaardig werk is het motiverende karakter hiervan. Het salaris bevestigt de waardering voor het werk. Anderzijds is het moeten verrichten van volwaardig werk zonder beloning uitermate demotiverend, zeker als dat bij wijze van spreken “naast” iemand anders gebeurt die wel volwaardig betaald wordt.

De SP bepleit dus volwaardig loon voor volwaardig werk. Natuurlijk is er een “grijs gebied” tussen wat werk is en wat onderwijs, training en stage is. Het is al sinds jaar en dag zo dat er combinaties zijn van leren en werken, stages enzovoorts waarbij betrokkene (nog) niet kan werken zoals dat van een opgeleid iemand verwacht kan worden. In dit geval moet de opleiding betrekking hebben op het werk wat iemand verricht in het werkbedrijf en wat zijn/haar kansen doet toenemen op de reguliere arbeidsmarkt. Dan kan het deel opleiding als werkinspanning worden meegenomen. Concreet: het kan zijn dat iemand voor 28 uur werkt bij een verzorgingstehuis en 8 uur per week een opleiding tot verzorgende volgt. Deze persoon is dan 36 uur in de week aan de slag met een werkbedrijf contract en heeft recht op het minimumloon.

In een rapport van de Raad voor Werk en Inkomen heeft deze raad getracht regels aan te geven voor het werken met behoud van uitkering. Daarin wordt gesteld dat dit maximaal een half jaar zou moeten duren en gekoppeld zou moeten worden aan een baangarantie na afloop van deze periode. Dit gebeurt nu niet in Amsterdam en daarom moeten we kijken naar betere alternatieven zoals het door ons voorgestelde Amsterdamse Werkbedrijf.

Beschikbare werkterreinen

Het uit te voeren beleid moet zich concentreren op het scheppen van werkplekken binnen terreinen in de stad waar achterstanden en tekorten zijn geconstateerd en waar werk blijft liggen doordat vele banen zijn opgeheven de afgelopen 25 jaar.

Mogelijke werkplekken voor werkzoekenden zijn te vinden in / bij:

- Onderwijsinstellingen en schoolgebouwen (iedere school een (extra) conciërge en klasse assistenten)
- Huiswerkbegeleiding
- Aanvullend leerlingenvervoer; een begeleider op de busjes waarmee leerlingen vervoerd worden
- Kinderdagverblijven (extra hulp zodat er meer tijd is voor de kinderen voor pedagogisch handelen van de gekwalificeerde leidsters)
- Gezondheidszorg (mantelzorgers, getrainde werkzoekenden om weggevallen lichte AWBZ-taken uit te voeren, extra handen aan het bed in verzorgingstehuizen en ziekenhuizen)
- Ouderenvoorzieningen (bijvoorbeeld sociale activiteiten, boodschappendienst, klussendienst)
- Gehandicaptenvoorzieningen (bijvoorbeeld sociale activiteiten, boodschappendienst, klussendienst)

- Maatschappelijke, niet-commerciële organisaties waarvan de gemeente gebruikt maakt (vluchtelingenwerk, Mug etc.)
- Kunst en Cultuur (werk in buurttheaters etc.)
- Dierenwelzijn (dierenambulance, kinderboerderijen, poezenboot etc.)
- Woningkwaliteit (flatbeheerders, extra onderhoudsklusjes en bijv. isolatie adviezen)
- Wijkcentra (ondersteuning buurtgroepen naast de opbouwwerker, klachtensprekruur, koffie en thee ochtenden etc.)
- Meer jongerenwerk op diverse plekken in de stad
- Werk in de sport (assistent trainers, toezichthouders op sportvelden, beheer sportkantine etc.)
- Buurtbeheer (repareren kleine ongemakken, melden en opruimen zwerfvuil etc)
- Toezichthouding bij fietsenstallingen, parken, speeltuinen, stations, binnenstad, buurten en wijken en herstructurering van gevaarlijke plekken
- Onderhoud speelveldjes en speeltuinen
- Groen- en grijsonderhoud
- Onderhoud straten en pleinen
- Schoonmaak van openbare gebieden en gebouwen
- Recycling gebruiksgoederen en ‘afval’
- Klussendienst klein onderhoud infrastructuur

Voorstel Amsterdamse Werkbedrijf

Als de gemeente Amsterdam verlangt dat werkzoekenden zinvol aan de slag gaan moet zij haar verantwoordelijkheid hiervoor nemen en zorgen dat dat werk er is en dat dat werk loont. Dat vormt de hoeksteen van dit beleid. Het voorstel is niet vrijblijvend en schept wederzijdse verplichtingen.

Het recht op volwaardig loon (tenminste minimumloon) is onlosmakelijk verbonden met de plicht om daar werk naar vermogen tegenover te zetten. Dit betekent dat de doelgroep werkzoekenden die voor een baan in het werkbedrijf gaat zich verplicht de gemaakte afspraken in de arbeidsovereenkomst na te komen zoals dat voor elke werknemer geldt. Zij hebben dan een regulier contract met het werkbedrijf met alle rechten en plichten die daarbij horen, zoals aantal verlofdagen, procedure bij ziekmelding etc.). Concreet is het voorstel om een Amsterdams Werkbedrijf op te richten. Werkzoekenden die willen en kunnen werken maar niet via de reguliere arbeidsmarkt of op zelfstandige wijze aan een baan komen worden in het Amsterdamse Werkbedrijf ondergebracht. Dit is een detachingsbedrijf dat mensen in dienst neemt voor tenminste het minimumloon. Mensen worden gedetacheerd naar veel vormen van werk dat zij zelf graag willen doen en dat binnen hun mogelijkheden past. Voor zover dat werk er niet zou zijn of men nog niet in staat is deel te nemen aan werk dienen zij toch te verschijnen voor het volgen van cursussen, opleidingen enzovoorts tot er een geschikte werkplek is gevonden. Waarschijnlijk zal er in de stad een kleine groep bijstandsgerechtigden zijn die niet bereid is in het werkbedrijf aan de slag te gaan. Deze groep zal gewoon bijstand blijven ontvangen. Ze verspelen echter wel hun recht op extra gemeentelijke armoedemiddelen die beschikbaar zijn voor mensen met een bijstandsuitkering.

Werknemers krijgen de verantwoordelijkheid en verplichting werkzaamheden uit te voeren die de stad op economisch, sociaal en maatschappelijk terrein ten goede komen. Het Amsterdamse Werkbedrijf kan naast de beschikbare werkzaamheden die voor het oprapen liggen (zie beschikbare werkterreinen) ook taken uitvoeren die momenteel nog door commerciële bedrijven worden gedaan. Zo heeft de SP

een voorstel gedaan om een eigen aanvullend vervoersbedrijf op te richten voor het ouderen, gehandicapten- en leerlingenvervoer. Hier zouden vele huidige bijstandsgerechtigden tegen een salaris op minimumloonniveau in dienst kunnen komen en worden geschoold voor deze verantwoordelijke taak waardoor de kwaliteit van de dienstverlening alleen maar zal toenemen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat dit niet mag leiden tot verdringing op de reguliere arbeidsmarkt, dus de huidige werknemers in dit vervoer moeten in ieder geval een baangarantie krijgen bij het Werkbedrijf. Ook kan het Werkbedrijf, samen met Vacature Service Amsterdam, mensen bemiddelen naar reguliere banen in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

Niet iedereen is in staat om volledig te werken met een voltijds arbeidsovereenkomst en mag hier dan ook niet toe worden verplicht. De gedachte gaat dan bijvoorbeeld uit naar mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische handicap, chronisch zieken, en alleenstaande ouders met heel jonge kinderen. Mensen die niet in staat zijn om te werken worden hiertoe niet verplicht. Ze blijven hun huidige recht op uitkering en aanvullende voorzieningen houden. Toch moet de basisgedachte voor deze groepen ook zijn dat zij afhankelijk van omstandigheden vaak het meest gebaat zijn bij werk. Het Amsterdamse Werkbedrijf kan voor deze mensen ook uitgaan van hun mogelijkheden en niet van hun beperkingen, zodat deze mensen ook kunnen deelnemen. Dit houdt een ombouw in van het werkproces naar een individuele, ontwikkelingsgerichte benadering, waarbij de arbeidscapaciteit van werkzoekende en medewerkers centraal dient te staan. De daarvoor in aanmerking komende Amsterdammers met een WWB-uitkering worden binnen het Amsterdams Werkbedrijf ondergebracht en krijgen een regulier contract voor een volledige werkweek (of zoveel uur als mogelijk is voor de betreffende persoon) tegen tenminste het minimumloon. Iemand die na een onafhankelijke keuring slechts in staat wordt geacht om 10 uur per week te werken heeft bij 10 uur dus een voor hem of haar volledige werkweek en recht op een volledig loon. Zoveel mogelijk wordt geprobeerd opleiding, ervaring en toekomstig potentieel te koppelen aan de te verrichten werkzaamheden. Naast het werk wordt ook een uitstroomtraject gevolgd, dat aansluit bij de werknemer en tot doel heeft dat er mogelijke uitstroom plaatsvindt naar een baan buiten het Amsterdamse Werkbedrijf. Maar voor wie dit (vooralsnog) geen realistisch perspectief is komt er een baangarantie binnen het Werkbedrijf.

Werk dat uitsluitend door gericht opgeleid personeel mag worden gedaan (bijvoorbeeld specifiek werk binnen het onderwijs, kinderopvang en de zorg waarvoor specifieke kwalificaties nodig zijn) valt in principe buiten het werkgebied van het Amsterdamse Werkbedrijf.

De huidige ID-banen zijn onmisbaar voor de instandhouding van maatschappelijk nuttige dienstverlening en dienen omgezet te worden in arbeidsplaatsen in de publieke sector waar zij nu werkzaam zijn. Deze banen kunnen ook worden ondergebracht bij het Amsterdamse Werkbedrijf. Zij behouden hun eigen status, maar krijgen een contract met het Werkbedrijf.

De gemeente biedt de daarvoor in aanmerking komende doelgroep werkzoekenden geen uitkering meer, maar een (tijdelijke) arbeidsovereenkomst met een bezoldiging die tenminste het minimumloon bedraagt. Daarnaast wordt de norm om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand en voorzieningen in Amsterdam opgetrokken naar 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum, zodat mensen die gaan werken bij het Werkbedrijf niet in de zogeheten armoedeval terecht komen. Een werkstage buiten het Werkbedrijf met behoud van het minimumloon is denkbaar en mogelijk als middel in een uitstroomtraject om werkervaring op te doen of te leren werken in een andere

arbeidsrelatie, maar mag niet langer dan 6 maanden duren. Het laten werken van uitkeringsgerechtigden voor een inkomen dat lager is dan het minimumloon is niet mogelijk. Hier zijn zowel juridische (concurrentiebeding bijv.) als sociaal-politieke bezwaren tegen waar de gemeente op lange termijn geen succes door zal boeken.

Tijdens de arbeidsovereenkomst worden middelen ingezet om een uitstroomtraject (werkervaring, training, scholing, opleiding, stimulering eigen initiatief) te volgen, dat aansluit bij het potentieel van de werkzoekende en waar mogelijk leidt tot verwerving en aanvaarding van duurzaam regulier werk.

Financiering

Het Amsterdams Werkbedrijf kan met de bestaande financiële budgetten betaald worden, zeker als de omvang wordt afgestemd op die budgetten. Aan het eind van deze notitie staat een overzicht met de berekening. De bestaande budgetten zijn:

- Het Inkomensdeel van de WWB (I-deel). Dit is het geld dat Amsterdam van het Rijk krijgt om de uitkeringen te betalen.
- Het Werkdeel van de WWB (W-deel). Dit is het geld dat Amsterdam van het Rijk krijgt om werklozen aan het werk te helpen.
- Europese subsidies die nu al aangevraagd zijn, en andere overheidssubsidies.
- Eventueel kan ook nog gedacht worden aan bijdragen van werkgevers en instellingen waar de mensen gedetacheerd worden. Die kunnen uiteraard een nader te bepalen bijdrage betalen voor de mensen die ze in dienst krijgen als hun financiële situatie dat toelaat.
- Besparingen op uitkeringen en uitvoeringskosten door mensen die doorstromen naar regulier werk.

Kortweg komt het er op neer dat het brutosalaris (ten minste het minimumloon) + uitvoeringskosten worden opgebracht uit:

- De bespaarde uitkering die betrokkene eerder had (I-deel). Dat zijn dus geen extra kosten.
- Daarboven op een bedrag uit het W-deel. Van dit W-deel worden momenteel miljoenen uitgegeven aan Re-integratiebedrijven en vrijwilligerswerk trajecten, 'Blijf aan de Bal'-banen, Participatiebanen, MAP- en SAP-trajecten met bedroevende resultaten. Een deel van het geld voor de re-integratiebedrijven kan anders besteed worden en voor het Amsterdamse Werkbedrijf worden ingezet. Het Amsterdamse Werkbedrijf fungeert namelijk als gemeentelijk re-integratiebedrijf en mag dus ook deze gelden ontvangen.
- Er zijn door de gemeente al ESF-subsidies voor re-integratie aangevraagd. Indien deze daadwerkelijk verworven worden, kunnen deze ook worden ingezet. Dat geldt ook voor andere eventueel te verwerven subsidies van provincie, rijk en Europese fondsen.
- Eventueel ook bedrijven die van de inzet van de mensen van het Werkbedrijf gebruik maken, kunnen hiervoor een redelijke vergoeding betalen.
- Ook de gemeente zelf maakt gebruik van het werk van mensen van het Amsterdamse Werkbedrijf. Natuurlijk niet in plaats van huidige werknemers. Dat zou verdringing zijn. Het moet gaan om extra werk dat de gemeente tot nu toe laat liggen. De gemeente als inlener kan dan een vergoeding betalen. De kosten daarvan kunnen opgebracht worden uit de besparingen als op den duur mensen via het Werkbedrijf doorstromen naar een reguliere baan, en dus helemaal geen bijdrage van de gemeente uit I-deel of W-deel meer behoeven.

Doelgroep

Het Amsterdamse Werkbedrijf wordt opgezet voor mensen die al langer in de bijstand zitten en waarbij bestaande re-integratietrajecten niet gewerkt hebben (in het huidige bestand trede 1,2, en 3) of waarbij de bestaande re-integratietrajecten naar verwachting niet zullen werken (nieuwe instroom die in genoemde tredes wordt ingedeeld). Geschat wordt dat een deel van deze mensen (degenen in trede 3) middels de aanpak van het Amsterdamse Werkbedrijf binnen een termijn van 24 maanden in het eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Voor de nieuwe instroom zal bij de intake met behulp van een risicoanalyse bepaald moeten worden of het Amsterdamse Werkbedrijf een passend instrument is. Mensen die buiten deze doelgroep vallen en waar geen andere adequate instrumenten voor ingezet kunnen, worden kunnen op basis van vrijwilligheid meedoen, waarbij gekeken wordt naar hun mogelijkheden en niet naar hun beperkingen.

Het Amsterdamse Werkbedrijf bestaat uit drie onderdelen. In de eerste plaats is er het re-integratieonderdeel, waarbinnen voor mensen naar passend werk bij reguliere werkgevers wordt gezocht. Hiervoor heeft de gemeente al de nodige instrumenten nu. De vacaturecarroussel, de loonkostensubsidies etc. Dit geldt voor kansrijke mensen op de arbeidsmarkt (trede 4/ 5). Daarnaast is er het leerwerkonderdeel. In principe zijn de betrokkenen tijdelijk in dienst van het Werkbedrijf, en werken zij in de publieke sector. Binnen het leerwerkonderdeel kunnen zij daarnaast verdere scholing volgen om hen een beter perspectief op de arbeidsmarkt te geven. Dit kan uiteindelijk leiden tot doorstroom naar het re-integratiedeel, of een reguliere baan onafhankelijk van het Werkbedrijf. Als laatste zijn er mensen die niet doorstromen. Deze komen in (vaste) dienst van het Werkbedrijf en blijven passend werk in de publieke sector doen. Een kleine groep zal niet kunnen doorstromen naar werk buiten het Werkbedrijf. Voor hen wordt werk binnen het Werkbedrijf of op een zorglocatie, de oude WSW (Wet Sociale Werkvoorziening), gecreëerd. Iedereen in dienst van het Werkbedrijf ontvangt bij aanvang minimumloon.

Ook de Amsterdamse jongeren kunnen een opstapbaan krijgen bij het Werkbedrijf. Dit om te voorkomen dat we straks met een verloren generatie te maken hebben die nog maar met moeite aan het werk komt na de crisis. Zij krijgen het voor hun geldende minimum (jeugd) loon en kunnen in principe maximaal 2 jaar aan de slag via het Werkbedrijf. Zij zullen ook extra begeleiding krijgen om binnen 2 jaar, of erna, naar regulier werk toe geleid te worden.

Bij binnenkomst in het Werkbedrijf krijgt iedereen een persoonlijke begeleider. De huidige inkomens consulenten en klantmanagers van DWI kunnen deze nieuwe taak gaan uitvoeren. Deze begeleiders geven bij voorkeur aan niet meer dan 25 mensen ondersteuning. Voor jongerenbegeleiders zal dit aantal waar mogelijk niet hoger zijn dan 20. Voor begeleiding van mensen binnen regulier werk ontvangt het betreffende bedrijf of de instelling een budget, waarmee een vaste werknemer binnen het bedrijf een deel van deze begeleiding op zich kan nemen.

Uitvoering het Amsterdamse Werkbedrijf

Wij vinden de arbeidsbemiddeling een publieke verantwoordelijkheid die niet afgeschoven zou moeten worden op de particuliere markt. Bij de eenvoudige arbeidsbemiddeling wordt dat ook erkend: die wordt nu publiek door het DWI-werkbedrijf uitgevoerd. Maar juist bij de relatief lastige bemiddeling van langdurig werklozen en zieke werknemers heerst nu de vreemde opvatting dat de markt dat beter zou kunnen. De middelen die hiervoor ingezet worden zijn veelal publiek en zouden daarom ook publiek besteed moeten worden. De middelen in handen van private bedrijven zijn niet goed op doelmatig gebruik door de overheid controleerbaar. Net als bij de arbodiensten moeten ook de re-integratiebedrijven hun winsten halen uit deze publieke middelen, zonder dat daar voor de overheid controle tegenover staat.

De gemeente mag re-integratie weer zelf doen en hoeft dit niet persé uit te besteden. Voor de uitvoering van het Amsterdamse Werkbedrijf wat betreft het onderdeel opleidingen kan het huidige werkbedrijf/praktijkcentrum van DWI worden uitgebreid. Bijstandsgerechtigden kunnen aan het werk gaan en nog gedeeltelijk hun opleiding daar volgen. De uitkeringsgerechtigde wordt tegelijkertijd met het aanvaarden van een baan in het Werkbedrijf in een uitstroomtraject geplaatst. Als na 24 maanden blijkt dat de uitkeringsgerechtigde niet in een reguliere baan kan doorstromen, krijgt hij of zij een nieuw dienstverband voor 2 jaar of, indien noodzakelijk, een WSW-dienstverband.

De taakstelling moet zijn dat een acceptabel percentage van de betrokkenen (in Amsterdam is dit nu 5%) jaarlijks uit het Werkbedrijf uitstroomt en duurzaam niet meer in de bijstand terugkeert. De uitvoering van het Amsterdamse Werkbedrijf dient op de genoemde hoofdlijnen in een programma van eisen verder te worden uitgewerkt.

Aanvullende mogelijkheden voor een beter re-integratiebeleid

Alleen voor heel specifieke doelgroepen gebruik maken van re-integratiebedrijven (bijvoorbeeld doven, psychiatrische patiënten)

Voor bijzondere groepen die niet zondermeer een plaats kunnen krijgen in het Werkbedrijf kan een gespecialiseerd re-integratiebureau worden ingeschakeld waarbij wel kritisch zal worden gekeken naar de doelstelling van het betreffende re-integratiebureau. Bij voorkeur gaan we in zee met niet commerciële re-integratiebureaus.

Behoud ID-banen (vroegere Melkertbanen)

ID-banen worden omgezet in banen bij het Werkbedrijf. Veel van deze functies zijn bewezen nuttig voor de samenleving. Amsterdam is nu van plan de ID-functies om te vormen tot tijdelijke participatiebanen. De huidige ID-ers behouden hun baan en worden ondergebracht bij het Amsterdamse Werkbedrijf.

Inkopen extra banen bij het Werkbedrijf voor mensen die bij de Sociale Werkvoorziening op de wachtlijst staan

In Amsterdam heeft de sociale werkvoorziening (WSW) te maken met een wachtlijst. Het gaat daarbij om mensen met een vastgestelde indicatie voor de WSW, die niet aan de slag kunnen omdat inmiddels het maximale aantal door het rijk gefinancierde banen is bereikt. Een groot deel van die wachtlijst wordt ingenomen door mensen die nu van een WWB-uitkering moeten leven, en uit de uitkering zouden gaan als ze via de WSW aan de slag kunnen. De gemeente kan voor WWB-ers die een WSW-indicatie hebben en op de wachtlijst staan extra plaatsen inkopen bij het Werkbedrijf.

Inkoop trajecten door UWV

Ook het UWV kan trajecten inkopen bij het Werkbedrijf voor de doelgroep WAO en Wajongeren. Zo wordt er gewerkt aan een gezamenlijke aanpak en gebruik gemaakt van een sluitend re-integratie beleid vanuit UWV en Gemeente samen.

Beroepsgerichte scholing en opleiding

De gemeente heeft een belangrijke taak om bij te dragen aan in de ontwikkeling en talenten van haar burgers. Er wordt nog te weinig geïnvesteerd in onderwijs dat de arbeidskansen van werklozen duurzaam verbetert. De gemeente moet werkzoekenden de kans geven om met scholing en andere instrumenten hun positie te verbeteren, zodat ze duurzaam aan het werk kunnen op de reguliere arbeidsmarkt. Er moet meer geld beschikbaar te zijn komen voor (vak)scholing, het volgen van een opleiding en het daarmee behalen van een diploma of certificaat: het liefst aansluitend op de aangeboden baan vanuit het Werkbedrijf (bijv. Kinderverzorging BBL bij werk op een kinderdagverblijf etc.).

Meer luisteren naar werkzoekenden zelf

De gemeente moet voor mensen in trede 4 en 5 actiever persoonsgebonden re-integratiebudgetten (PRB's) inzetten die inhouden dat een werkzoekende een budget kan aanvragen waarmee hij of zij bepaalde producten of diensten kan inkopen die behulpzaam kunnen zijn bij het reïntegreren. De aanvraagprocedure kan zorgen voor een selectie van mensen die geschikt zijn om zelf de regie over hun re-integratietraject te voeren. De betrokkene stelt een plan op en de gemeente beslist over toekenning waarbij het trajectplan wordt beoordeeld op het reëel bijdragen aan vergroting van kansen op de arbeidsmarkt. Het beheer van het PRB ligt bij de gemeente.

Bedrijven die Amsterdamse werklozen in dienst nemen met voorrang aanbestedingen gunnen

Bedrijven die werklozen of werknemers van het Werkbedrijf in dienst nemen moeten extra gestimuleerd worden: zij krijgen met voorrang aanbestedingen en contracten van de gemeente. Dit alles zoals beschreven in de notitie over Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Met bedrijven die zich nieuw vestigen in Amsterdam worden standaard afspraken gemaakt over sociale voorwaarden.

Pantar wordt weer een echte Sociale Werkvoorziening (SW-bedrijf)

Het Amsterdamse Werkbedrijf krijgt vorm vanuit DWI en gaat alle gemeentelijke re-integratietaken uitvoeren. Pantar wordt een echt SW-bedrijf wat alleen voor de SW-doelgroep werkt. Delen van Pantar die zich nu met re-integratietrajecten en begeleiding van werklozen bezighouden, worden overgeheveld naar het nieuwe Werkbedrijf. Ook het werk dat Pantar nu buiten voor de gemeente verricht (het zogenaamde grijs en groen werk) komt onder het nieuwe Werkbedrijf te vallen. De binnenlocaties van Pantar vormen het nieuwe SW-bedrijf waar mensen met een grote zorgvraag uit trede 1 en WSW-geïndiceerden terecht kunnen.

Het Amsterdamse Werkbedrijf doorgerekend

Kosten en besparingen per persoon in de bijstand (treden 1, 2 en 3) aan het werk in Amsterdamse Werkbedrijf. In dit reken voorbeeld is uitgegaan van een alleenstaande van 23 jaar of ouder.

Kosten Amsterdams Werkbedrijf

Salaris Wettelijk Minimum Loon (incl. werkgeverslasten)		€ 24.100
<u>Huidige kosten</u>		
Uitkering	€ 17.500	
Re-integratietraject	€ 6.394	
Armoedemiddelen	€ 1.764	
<i>Totaal</i>	<i>€ 25.658</i>	
Besparing		€ 1.558

De besparing zal worden gebruikt om eventuele frictiekosten te dekken.

De kosten die nu gemaakt worden voor re-integratie zullen we niet langer besteden aan particuliere re-integratiebedrijven, maar zal de gemeente zelf inzetten voor zorgtrajecten en re-integratie.

DWI laten we ook bestaan en zullen we in zijn geheel inzetten om het werk uit te voeren (in het Amsterdamse Werkbedrijf). Het bedrag dat daarvoor nu in de begroting staat is € 150 miljoen per jaar.

In het overzicht met de besparingen zijn de opbrengsten van de omrekening van vrijwilligersuren niet meegenomen. DWI berekent die zelf op € 6, - per uur. Daarnaast zullen de apparaatskosten van DWI en Pantar uiteindelijk flink afnemen. In het overzicht is tevens niet meegenomen het maatschappelijk voordeel dat alle sportclubs, dierenambulances, speeltuinen, kinderboerderijen, scholen, burenhulporganisaties, enzovoort zullen ondervinden doordat ze voldoende voorzien zullen zijn van gemotiveerde mensen die zich gewaardeerd voelen. De enorme voordelen die dat heeft voor de maatschappij als geheel is niet in geld uit te drukken.

Amsterdam, 24 februari 2010